

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 312/2016
16.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председник већа, Бранка Станића и Јелене Боровац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца „АА“ у стечају, ..., кога заступа Александар Драговић, адвокат из ..., против тужених 1. Компанија за спољнотрговински и унутрашњи промет и финансијско посредовање „ББ“ из ..., кога заступа пуномоћник Жељко Ракић, адвокат из ... и 2. Компанија „ВВ“ , ..., кога заступа пуномоћник Драган Миловановић, адвокат из ..., ради побијања правних радњи, одлучујући о ревизији првотуженог, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2305/16 од 15.06.2016. године, исправљене решењем истог суда од 10.08.2016. године, у седници већа одржаној дана 16.03.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија првотуженог, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж.бр. 2305/16 од 15.06.2016. године, исправљене решењем истог суда од 10.08.2016. године.

Одбија се захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 1260/14 од 18.01.2016. године, у ставу I изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено да је без правног дејства према стечајној маси „Споразум о регулисању дужничко поверилачких односа и начина наплате потраживања од 24.01.2008. године, између тужиоца и првотуженог (заведен код тужиоца под бр. 151 од 29.01.2008. године) што је првотужени дужан да призна и трпи, те је обавезан првотужени да тужиоцу исплати износ од 9.256.497,52 динара са законском затезном каматом од 04.02.2008. године до исплате. Ставом II изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено да је без правног дејства према стечајној маси тужиоца „Споразум о регулисању дужничко поверилачког односа и начина наплате потраживања“ од 05.02.2008. године (заведен код тужиоца под бр. 339 од 26.02.2008. године) у делу који се односи на обавезе тужиоца из члана 2, 3, 4 и 5 споразума да првотуженом исплати 168.137,81 USD, те је обавезан првотужени да тужиоцу исплати износ од 9.313.960,36 динара са затезном каматом од 27.02.2008. године.

Ставом III изреке одбијен је тужбени захтев у односу на друготуженог „ВВ“ из ..., ставом IV изреке обавезан је тужилац да друготуженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 240.226,00 динара, а ставом V обавезан је првотужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.166.904,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2305/16 од 15.06.2016. године, у ставу првом изреке одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда у ставу I, II и V изреке, док је ставом два изреке укинута наведена пресуда у ставу III и IV и у том делу враћено првостепеном суду на поновни поступак. Решењем истог суда Пж 2305/2016 од 10.08.2016. године исправљена је наведена другостепена пресуда у уводу тако да уместо „одлучујући о жалби тужиоца и жалби изјављеној против ...“ треба да стоји „одлучујући о жалби тужиоца и жалби првотуженог изјављеној против ...“, као и у ставу првом изреке тако да уместо „Одбија се као неоснована жалба тужиоца и потврђује пресуда ...“, треба да стоји „Одбија се као неоснована жалба првотуженог и потврђује пресуда...“, а у преосталом делу наведена пресуда остала је непромењена.

Против другостепене пресуде првотужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битних повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку и погрешне примене материјалног права. Трошкове није тражио нити определио.

У одговору на ревизију тужилац оспорава наводе ревизије као неосноване и предлаже да се иста одбије у целости. Трошкове је опредељено тражио.

Испитујући побијану пресуду у правоснажном делу, на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија првотуженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе. Ревизијом се без основа указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, као и на утврђено чињенично стање и оцену доказа, будући да ове евентуалне повреде поступка и оцена чињеничног стања у смислу одредбе члана 407. Закона о парничном поступку, не представљају ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су биле у пословном односу са привредним друштвом „ГГ“ који је био носилац посла и уговорна страна са наручиоцем посла (инвеститором) Министарством одбране ... на пројекту П -1100 из 1981. године у Наведено друштво је потом извођење радова на пројекту 1102 (а који је саставни део пројекта 1100) препустило „АА“ овде тужиоцу, а који је набавку за део материјала уговорио уз посредовање првотуженог, док је тужилац извођење

дела радова на пројекту уступио прво и друготуженом. Носилац посла је извођење радова на пројекту 1103 такође делу пројекта 1100, поверио тужиоцу и првотуженом као извођачима. Радови на целом пројекту 1100 трајно су прекинути 02.08.1990. године после чега је инострани инвеститор 13.03.1993. године раскинуо уговор са ГГ, а што је довело и до престанка уговора између тужиоца и првотуженог у делу у коме тај уговор до тада није био извршен од стране туженог. Након тога је ГГ, са државом ... предузео неопходне радње ради наплате средстава и из тих средстава потом измирио извођаче радова (тужиоца и друготуженог) који би тако стекли могућност да подизвођачу радова (првотуженом) исплате утврђену вредност изведених радова, те је са Министарством финансија ... закључио Амански протокол дана 22.03.2006. године којим су утврђене обавезе ... према носиоцу посла (ГГ), а дана 10.01.2008. године ГГ са државом ... закључује Споразум о регулисању дуга државе ... који представља коначан обрачун целог пројекта 1100. Ради регулисања међусобних односа поводом предметних пројеката, закључени су побијани Споразуми.

Споразумом од 24.01.2008. године закљученим између тужиоца и првотуженог регулисан је начин наплате неспорног дела потраживања првотуженог према тужиоцу, по пројекту П-1100 из ... локација 1102 Чланом 2 констатовано је да првотужени неспорно потражује од тужиоца износ од 632.158,16 USD на дан 18.01.2008. године и да проистиче из Уговора ... од 28.12.1987. године а по основу испоручене опреме за ..., 1102 градилиште Чланом 5. тужилац се саглашава да ГГ исплати припадајући део потраживања првотуженом под условима из потписаног споразума ГГ са Министарством финансија ... што износи 165.898,35 USD, директно на девизни рачун првотуженог, те је чланом 6. констатовано да дефинисани начин наплате прихвата и ГГ и да исти представља основ за ГГ за дознаку средстава у корист рачуна првотуженог. Чланом 7 уговорено је да се након исплате износа од 165.898,35 USD гасе све међусобне обавезе између тужиоца и првотуженог.

Споразумом од 05.02.2008. године закљученим између парничних странака констатовано је да првотужени неспорно потражује од тужиоца и друготуженог износ од 1.310.391,88 USD на дан 21.01.1990. године и да исто потиче из Уговора ... закљученог између тужиоца и друготуженог као купаца и првотуженог као продавца с друге стране, градилиште 1103 ..., те да су наведени износ тужилац и друготужени у обавези да измире солидарно у проценту од 50%:50%. Чланом 3 наведеног уговора предвиђено је да потписнице споразума својим потписом потраживање друготуженог чине неспорним, те је чланом 4. констатовано да првотужени прихвата да наплати своја потраживања под условима из споразума који је потписао ГГ са Министарством финансија ..., а за које су прво, друго тужени и тужилац унапред дали сагласност. Чланом 5. тужилац и друготужени су сагласни да ГГ исплати припадајући део потраживања првотуженом под условима из потписаног споразума ГГ са Министарством финансија ..., што износи 336.275,62 USD директно на девизни рачун првотуженог.

У време закључења спорних споразума, односно 2008. године тужилац је због лоше финансијске ситуације већ био у реструктурирању, што је подразумевало да је под надзором Агенције за приватизацију, а нема доказа да је Агенција одобрила

овакав начин измирења дуга. У програму реструктурирања над тужиоцем из 2002. године није пријављено потраживање првотуженог по основу пројекта 1100 из ..., па није могло бити намирено током поступка реструктурирања. Неспорно је да је ГГ исплатио средства на рачун првотуженог и то средства резервисана за тужиоца, на који начин је тужилац измирио дуг према првотуженом али без прилива новчаних средстава на сопствени рачун.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилном применом материјалног права усвојили захтев тужиоца за утврђење да су без правног дејства према стечајној маси Споразуми о регулисању дужничко поверилачких односа и начина наплате потраживања од 24.01.2008. године и од 05.02.2008. године, а на основу којих се првотужени намирио и поред чињенице да повериоци који су били обухваћени програмом реструктурирања нису наплатили своја потраживања из истог посла.

Тужилац постављеним тужбеним захтевом побија своје правне радње предузете у периоду реструктурирања без сагласности Агенције за приватизацију и ван Програма реструктурирања, јер је по његовим наводима, дошло до смањења његове имовине као стечајног дужника чиме су изгледи повериоца за намирење погоршани.

Правилно су нижестепени судови закључили да је у конкретној правној ствари тужилац доказао да су испуњени предуслови за побијање правних послова и других правних радњи у стечају, а то су: отварање стечајног поступка, чињеница да у стечајној маси нема довољно имовине за потпуно намирење стечајних поверилаца и да је правни посао пуноважан, све у смислу члана 119. Закона о стечају. Такође, тужилац је доказао да је испуњен један од општих услова побијања из наведеног члана односно да је дошло до нарушавања равномерног намирења стечајних поверилаца или да се повериоци оштећују или да су спорним правним послом и радњама поједини повериоци стављени у погоднији положај (погодовање поверилаца). Стога како је утврђено да су испуњени наведени предуслови као и један од општих услова то се могло приступити побијању правног посла и других правних радњи стечајног дужника користећи се основном прописаним чланом 123. Закона о стечају, као намерно оштећење поверилаца.

Како је тужилац на кога је у смислу чл. 228 и 231. Закона о парничном поступку терет доказивања, доказао испуњеност предуслова и једног од општих услова из члана 119. Закона о стечају, за побијање спорног правног посла или радње, то су без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари ревизијски наводи да није првостепени суд правилно ценио наведене одредбе и члан 123. Закона о стечају за чију примену је неопходно претходно испуњење свих предуслова и једног од општих услова из члана 119. Закона о стечају.

Наиме, неоснован је ревизијски навод да тужилац није доказао постојање намере оштећења осталих поверилаца тужиоца односно да се спорним правним пословима фаворизовао првотужени и оштетили остали повериоци.

Према члану 123. Закона о стечају, намерно оштећење поверилаца постоји увек када је правни посао, односно правна радња предузета у последњих пет година пре подношења предлога за покретање стечаја или после тога, са намером оштећења једног или више поверилаца, ако је сауговарач стечајног дужника знао за намеру стечајног дужника. Знање намере се претпоставља, ако је сауговарач стечајног дужника знао да стечајном дужнику прети неспособност плаћања и да се радњом оштећују повериоци.

С обзиром да је тужилац у тренутку закључивања спорних послова био у тешком економском стању односно у блокади рачуна по основу извршних налога те тако у реструктурирању (објављено код Агенције за привредне регистре), то се у конкретном случају постојање намере оштећења поверилаца не мора посебно доказивати. Наиме, првотуженом је кроз побијане правне послове (од потраживања за које није постојао извршни наслов), признато 10,25% и тих 10,25 % му је преко ГГ исплаћено у целости одмах, добровољно односно 100% иако је у том тренутку тужилац имао милионску блокаду рачуна по основу принудне наплате, те је правилан закључак нижестепених судова да су на наведени начин остали повериоци били оштећени, па су неосновани ревизијски наводи туженог у погледу његове савесности приликом закључења истих. У прилог наведеног иде и чињеница да су спорне правне радње предузете без сагласности Агенције за приватизацију у смислу члана 398. Закона о предузећима, као и да онај ко има неизвршене обавезе (и) по основу „принудне наплате“, нема право да измирује своје остале повериоце на било који од начина из члана 46. Закона о платном промету. Спорним средствима оствареним наплатом наведеног потраживања, тужилац је могао да измирује своје обавезе према свим повериоцима у складу са редоследом доспелости на који начин ни један поверилац не би био у повлашћеном положају.

Такође, неоснован је ревизијски навод да је у конкретном случају требало применити одредбу члана 126. став 2. Закона о стечају, првенствено јер се иста односи само на уобичајене односно неуобичајено намирење, а не на случај намерног оштећења поверилаца из члана 123. Закона о стечају, примењеног у овом случају. Поред наведеног противнакнада на коју се првотужени позива није учињена истовремено или у кратком периоду пре или после извршеног спорног правног посла, а како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Решавајући по захтеву тужиоца за накнаду трошкова насталих поводом одговора на ревизију, Врховни касациони суд је закључио да одговор на ревизију није био нужан у овој правној ствари, па самим тим и трошкови који су настали поводом састава одговора на ревизију, а односе се на судску таксу и накнаду за састав одговора, не представљају нужне трошкове који би се у смислу члана 154. Закона о парничном поступку досудили на терет туженог, па је стога применом одредби члана 165. истог закона одлучио као у ставу 2. изреке.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 2. Закона о парничном поступку будући да се у ревизији понављају жалбени разлози које је другостепени суд правилно оценио.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић